

Timbalada per la Pau

Taller d'Educació per la Pau i la Creativitat Artística

ACTIVITAT 7

Pau Casals – El cant dels ocells

NIVELL EDUCATIU

Cicle Mitjà d'Educació Primària

OBJECTIUS

- Reconèixer i expressar les sensacions, pensaments, emocions que ens evoca una peça musical.
- Descobrir la història de lluita i voluntat que hi ha darrera la interpretació d'aquesta peça per Pau Casals, el dia 24 d'octubre de 1971 a la seu de l'ONU.
- Empatitzar amb la lluita de Casals a través de l'audició d'El cant dels ocells.
- Reflexionar sobre el concepte de pau que Casals defensava i el nostre.
- Reflexionar sobre el poder simbòlic d'una peça musical i el paper de la música com a instrument de defensa de la pau.

DESENVOLUPAMENT

Distribuïm, per terra i en diferents punts de la sala, un bon tros de paper d'embalar, algunes cartolines o teles de diferents colors, ceres, retoladors o altres eines per dibuixar, i/o tot allò que ens sembli adequat com a suggeriment.

1. Presentem l'activitat: l'objectiu dels nois i noies és expressar lliurement allò que els transmeti la música (dibuixant, ballant, escrivint, o de la manera que se'ls acudeixi). És important donar el temps i crear l'ambient perquè els nois i noies es concentrin en la melodia. Podem fer alguna activitat d'escalfament prèvia.
2. Fem l'audició. Dura uns tres minuts. Si es considera necessari es pot repetir un segon cop per donar més temps a l'expressió.
3. Valorem a través d'una conversa com ens hem sentit. Primer formulant preguntes de l'estil Què us ha sortit d'expressar? Com us

heu sentit? En aquest espai és important comentar sentiments i emocions.

4. Seguidament parlarem de si l'havien sentida abans, si saben quina peça és, i en resum, del que coneixen sobre la peça.
5. Introduïm el personatge de Pau Casals, la seva trajectòria musical i personal, la seva lluita per la pau i els drets humans, el paper que El cant dels ocells va tenir en aquesta trajectòria i el que simbolitza per a moltes persones de Catalunya. Fem especial èmfasi en les accions en pro de la pau i els drets humans, i en les situacions i problemes, nacionals i mundials, a què responien.
6. Comentem quina idea de pau creiem que defensava Casals i si hi estem o no d'acord. Reflexionem sobre el nostre concepte de pau, elaborem la nostra pròpia definició.
7. Imaginem com seria la música que expressaria la nostra idea de pau amb els tambors que construirem (tipus de ritme, tempo...). Demanem als nois i noies si coneixen alguna peça musical que ells identifiquin amb la seva idea de pau.
8. Avaluem

MATERIAL

- Peça musical "El Cant dels Ocells" <http://www.epdlp.com/compclasico.php?id=975>
- Cartolines de colors, paper d'embalar, ceres, teles de colors, etc.
- Aconsellem una aula sense taules.

QUI ERA PAU CASALS?

Pau Casals va ser un violoncel·lista, director i compositor excepcional, nascut al Vendrell el 1876, que va gaudir de gran reconeixement internacional des de molt jove. També va ser un reconegut lluitador per la pau i els drets humans.

El 1919 fundà l'Orquestra Pau Casals de Barcelona. El 1926 creà l'Associació Obrera de concerts, una associació de caràcter independent amb la intenció última d'apropar la música a la classe treballadora.

El 1933 rebutjà la invitació de tocar a Alemanya a causa de l'arribada al poder d'Adolf Hitler i les persecucions dels nazis, i manifestà la seva oposició a actuar en aquell país fins que no canviés el règim.

El 1938 Pau Casals féu el seu últim concert a Espanya, en benefici de la Societat d'Ajuda als Infants. El 1939, després de l'ocupació de Barcelona per les tropes del general Franco, s'exilià. Després d'una curta estada a París s'instal·là a Prada, des d'on començà la seva llarga campanya d'ajuda als refugiats espanyols.

El 1946 decidí no tornar a tocar públicament mentre les democràcies no canviessin la seva actitud envers el govern de Franco. Durant els quatre anys següents es dedicà a compondre, fer classes i sobretot ajudar els refugiats espanyols. El 1950 el seu amic Alexander Schneider aconseguí que tornés a tocar amb motiu del primer Festival de Prada, realitzat en commemoració del bicentenari de la mort de Bach, el compositor preferit de Casals.

El 24 d'octubre de 1958 fou convidat pel secretari general de les Nacions Unides a fer un concert a la seu de l'Assemblea General, a Nova York, per commemorar el Dia de les Nacions Unides. El concert, juntament amb el "missatge de pau" que Casals havia gravat uns dies abans a Ginebra, va ser retransmès per ràdio a més de 40 països, convertint-lo des d'aquest moment en símbol de la lluita per la pau al món.

Aquest mateix any, Pau Casals fou proposat per al Premi Nobel de la Pau.

El 1960 estrenà l'oratori El Pessebre a Acapulco. A partir d'aquest moment, Pau Casals decidí dirigir aquesta composició arreu del món, com a missatge personal de fraternitat i pau mundial. El 19 d'abril de 1962, amb el concert de l'oratori El Pessebre celebrat al Memorial Opera House de San Francisco, Pau Casals anuncià la seva intenció d'embarcar-se en una croada personal per la dignitat humana, la fraternitat i la pau. Durant els deu anys següents, dirigí El Pessebre arreu del món, passant a ser l'activitat musical més important dels seus últims anys. El 24 d'octubre de 1963 El Pessebre fou interpretat a la seu de les Nacions Unides.

L'any 1971 va ser sol·licitat pel secretari general de les Nacions Unides per compondre l'Himne de les Nacions Unides. El dia de l'estrena, el secretari general U-Thant li va donar la Medalla de la Pau de l'ONU, i tot seguit, Pau Casals, després de tocar l'Himne, va dirigir unes paraules a l'Assemblea i va afegir al repertori la cançó tradicional catalana El cant dels ocells.

"Aquest és l'honor més gran que he rebut en la meua vida. La pau ha estat sempre la meua més gran preocupació. Ja en la meua infantesa vaig aprendre a estimar-la. La meua mare --una dona excepcional, genial--, quan jo era noi ja em parlava de la pau, perquè en aquells temps també hi havia moltes guerres. A més, sóc català. Catalunya va tenir el primer parlament democràtic, molt abans que Anglaterra. I fou al meu país on hi hagué les primeres nacions unides. En aquell temps --segle onzè-- van reunir-se a Toluges --avui França-- per parlar de la pau, perquè els catalans d'aquell temps ja estaven contra, CONTRA, la guerra. Per això les Nacions Unides, que treballen únicament per l'ideal de la pau, estan en el meu cor, perquè tot allò referent a la pau hi va directament.

Fa molts anys que no toco el violoncel en públic, però crec que he de fer-ho en aquesta ocasió. Vaig a tocar una melodia del folklore català: El cant dels ocells. Els ocells, quan són al cel, van cantant: "Peace, Peace, Peace" (pau, pau, pau) i és una melodia que Bach, Beethoven i tots els grans haurien admirat i estimat. I, a més, neix de l'ànima del meu poble, Catalunya". Pau Casals va morir l'any 1973, a l'edat de noranta-sis anys, a San Juan de Puerto Rico. El 1979 les seves despulles foren traslladades a Catalunya, on reposen avui dia al cementiri del Vendrell.

El cant dels ocells és una peça vocal i instrumental. La lletra de la cançó ens comunica la celebració dels ocells del naixement de l'Infant Jesús. Pau Casals, amb el seu violoncel va versionar aquesta cançó, fent-la famosa arreu del món, i a molts de nosaltres, al escoltar-la, ens evoca tot allò que ell va simbolitzar. La cançó ens transporta a un clima molt particular i suggeridor, sent una peça tranquil·la i de tempo lent, on la melodia principal es va repetint varies vegades al llarg de la cançó, donant pas a la tornada, que també es repeteix. Tot i ser una cançó tranquil·la, es pot apreciar una direcció, definida amb la melodia, que crea moments de tensió, amb silencis, talls de les notes, accents realitzats amb l'arquet... Tant al principi com al final de la cançó altres instruments de corda acompanyen al violoncel, com si simulessin talment el cant dels ocells.